

Van vandaag naar morgen

In opdracht van Ministries van LNV en VROM.

Van vandaag naar morgen

Evaluatie site gebiedsgerichtbeleid.nl

**Bert Mulder, Dick Rijken¹⁾
Paul Kersten²⁾**

- 1) Haagse Hogeschool
Lector informatie, technologie en samenleving
- 2) Senior onderzoeker Alterra

Alterra-rapport 1294

Alterra, Wageningen, 2006

REFERAAT

Mulder, Bert, Dick Rijken & Paul Kersten, 2006. Van vandaag naar morgen. Evaluatie site gebiedsgerichtbeleid.nl. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1294. 47 blz.; 1 fig.;

Dit rapport doet verslag van de evaluatie van de website “WWW.Gebiedsgerichtbeleid.nl”. Op verzoek van het Ministerie van LNV en VROM is de site doorgelicht op het huidige functioneren en de toekomstwaarde in het beleidsproces van het nieuwe gebiedsbeleid van het Rijk. De evaluatie van de huidige site Gebiedsgerichtbeleid.nl geeft duidelijk aan, dat hierin kleine verbeteringen (in de marge) te behalen zijn. De site is zeker niet ingericht op haar mogelijke taak na de komende veranderingen: het ondersteunen van decentrale beleidsvorming. Het ILG verschuift het kader, die tot een andere werkwijze van betrokkenen en een andere beleidsinhoud zullen leiden. De functionaliteit van de huidige site dekt die behoefte maar in zeer beperkte mate. De noodzaak tot het ontwikkelen van een nieuwe site is evident, los van de beoordeling van de huidige site. Niet omdat de oude situatie goed of slecht is, maar omdat de nieuwe functionaliteit een andere aanpak van de informatiëomgeving vereist.

Trefwoorden: decentralisatie, digitaal kennisportaal, evaluatie website, gebiedsgericht beleid, kennisassimilatie, toekomstperspectief digitale werkomgeving, wilg

ISSN 1566-7197

Dit rapport kunt u bestellen door €20,- over te maken op banknummer 36 70 54 612 ten name van Alterra, Wageningen, onder vermelding van Alterra-rapport 1294. Dit bedrag is inclusief BTW en verzendkosten.

© 2006 Alterra

Postbus 47; 6700 AA Wageningen; Nederland

Tel.: (0317) 474700; fax: (0317) 419000; e-mail: info.alterra@wur.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Alterra.

Alterra aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoud

Samenvatting	7
1 Inleiding	9
2 De uitgangssituatie beschreven	13
3 Evaluatie bestaande site Gebiedsgericht beleid.nl 2005	15
3.1 Algemene indruk	15
3.2 Deelaspecten van de webomgeving	16
3.2.1 Inhoud	16
3.2.2 Structuur: ordening van het materiaal	17
3.2.3 Navigatie:	17
3.2.4 Presentatie	18
3.2.5 Beheer en aansturing	18
3.2.6 Veranderingen in beleid en de website	18
3.3 Conclusie	19
4 Gegevens uit interviews en nieuwe gesprekken	21
5 Aanvullende E-informatie	23
6 Expertadvies: Webomgeving 2006 en verder.	25
6.1 Nieuwe functionaliteiten	25
6.2 Decentrale informatie uitwisseling of werkprocessen	26
6.2.1 Goede webomgeving cruciaal	26
6.2.2 Ondersteun de praktijk	27
6.2.3 Eisen voor kwaliteit	27
6.2.4 De gebruiker centraal	28
6.2.5 Inspireer gebruikers door uitstraling	29
6.2.6 Modern, flexibel en beheerbaar	29
6.2.7 Succesvol ontwikkelen vanuit draagvlak	30
6.3 Vragen vanuit de inventarisatie	30
7 Conclusie	33
Bijlage 1 Deelnemers aan de evaluatie	35

Samenvatting

In het voorjaar 2005 hebben Alterra en KIC/ Stichting Recreatie in opdracht van het Ministerie van LNV een onderzoek verricht naar de mogelijkheden om een digitaal kennisportaal voor het landelijke gebied vorm te geven. Dit onderzoek heeft geresulteerd in het rapport: “Klikt het : een link leggen door elektronisch kennis te halen en te brengen”, Alterra rapport 1287, 01-2006. Begin augustus als gevolg van overleg tussen LNV en VROM ontstond de behoefte aan een nadere evaluatie van de site gebiedsgerichtbeleid.nl. Dat onderzoek zou zich met name moeten richten op het functioneren van de site op zich en de mening van kennisgebruikers en kennisleveranciers in de werkomgeving van de internetsite “gebiedsgerichtbeleid.nl” en is uitgezet in de combinatie Haagse Hogeschool en Alterra. Het nu voorliggende rapport Van vandaag naar Morgen is daarvan het resultaat.

De huidige webomgeving is op het eerste gezicht gericht op professionele gebruikers en bevat gerichte informatie waarvan men de structuur moet kennen om zijn weg te kunnen vinden. De webomgeving is meer aanbod dan vraaggericht en is handig voor mensen die informatie weten te vinden: ze stelt een aanzienlijke hoeveelheid informatie beschikbaar, zonder deze werkelijk te ontsluiten. Gekeken is naar de inhoud van de site, de structuur, de navigatie, presentatie, beheer en aansturing. Daarnaast hebben gesprekken plaatsgevonden met stakeholders en gebruikers van de site.

In gesprekken met stakeholders komt de initiële doelstelling van de webomgeving naar voren: het breder ontsluiten van bestaande informatie en kennis rond gebiedsgebonden beleid met als doelgroep de beleidsmakers op dat terrein. Tegelijkertijd blijkt dat de uitdaging voor een mogelijke nieuwe webomgeving is verschoven, en dat deze de komende jaren een rol zal spelen in een nieuwe decentrale beleidsvorming, die per 1 januari 2006 actief wordt.

De evaluatie van de huidige site Gebiedsgerichtbeleid.nl geeft duidelijk aan, dat hierin kleine verbeteringen (in de marge) te behalen zijn. Deze algemene indruk geldt voor de site zoals die nu is ingericht, maar ze is zeker niet ingericht op haar mogelijke taak na de komende veranderingen: het ondersteunen van decentrale beleidsvorming. Daarvoor is ze teveel informatiegericht vanuit het beschikbare aanbod en te weinig vanuit de vraag van mogelijk geïnteresseerde partijen.

Het ILG verschuift het kader, na 2006 zijn er nieuwe uitgangspunten, die tot een andere werkwijze van betrokkenen en een andere beleidsinhoud zullen leiden. De functionaliteit van de huidige site dekt die behoefte maar in zeer beperkte mate, als er enkel naar de inhoudelijke toeleveringsstructuur voor data en informatie wordt gekeken. Het wensbeeld van de stakeholders heeft een nieuwe webomgeving nodig, zeker als nieuwe samenwerkingsprocedures door de site-omgeving gefaciliteerd moeten worden. In de wensbeelden van de informatie-aanbieders is dit aspect duidelijk aanwezig.

De noodzaak tot het ontwikkelen van een nieuwe site is evident, los van de beoordeling van de huidige site. Niet omdat de oude situatie goed of slecht is, maar omdat de nieuwe functionaliteit een andere aanpak van de informatieomgeving vereist.

In een expertadvies wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de nieuwe procescontext, ontwikkelingen in web-technologie, de rol van nieuwe partners in nieuwe netwerken en nieuwe werkwijzen. Voor het uitwisselen van decentrale informatie gelden nieuwe werkprocessen met als belangrijke kenmerken:

- Een goede webomgeving is cruciaal

- Ondersteun de praktijk door een elektronische werkomgeving

- Eisen voor kwaliteit te stellen aan de informatie als voorraad en als communicatie materiaal

- Stel de gebruiker in het site ontwerp centraal, Inspireer gebruikers door uitstraling naar elkaar te realiseren

- Maak de site modern, flexibel en beheerbaar

- Zet het ontwerp op als succesvol ontwikkelen vanuit draagvlak

Een praktische eerste stap zou het ontwikkelen van een inzichtelijk prototype kunnen zijn, op basis waarvan bij betrokkenen een beeld van de mogelijkheden ontstaat en zij hun wensen kunnen expliciteren. Resultaat van een dergelijke stap kunnen draagvlak en een uitgewerkt en haalbaar programma van eisen zijn. Op basis daarvan kan de haalbaarheid worden bepaald en eventueel offertes worden gevraagd van ontwikkelaars voor de webomgeving.

1 Inleiding

In het voorjaar 2005 hebben Alterra en KIC/ Stichting Recreatie in opdracht van het Ministerie van LNV een onderzoek verricht naar de mogelijkheden om een digitaal kennisportaal voor het landelijke gebied vorm te geven.

Een onderdeel van het onderzoek betrof interviews met de gebruikers van de gebiedsinformatie, met name met provinciale medewerkers. Deze gesprekken gingen over het huidige gebruik, de relatie met de huidige taken pakketten en de toekomstige gebruiksmogelijkheden. Dit onderzoek heeft geresulteerd in het rapport: 'Klikt het : een link leggen door elektronisch kennis te halen en te brengen', Alterra rapport 1287, 01-2006.

Begin augustus als gevolg van overleg tussen LNV en VROM ontstond de behoefte aan een nadere evaluatie van de site gebiedsgerichtbeleid.nl. Dat onderzoek zou zich met name moeten richten op het functioneren van de site op zich en de mening van kennis-gebruikers en kennis-leveranciers in de werkomgeving van de internetsite 'gebiedsgerichtbeleid.nl'. In een memo van VROM dd 4 augustus worden vragen en wensen voor dit nadere onderzoek geformuleerd. Vanuit LNV ligt de wens op tafel ook gebruik te maken van de kennis en gegevens, die in het Alterra onderzoek aan de orde zijn gekomen. En de wens de evaluatie een wat meer onafhankelijk karakter te geven en de evaluatie ook wat uit te zetten onder een bredere groep van gebruikers en data leveranciers. Deze wensen hebben ertoe geleid de opdracht uit te zetten in de combinatie Haagse Hogeschool en Alterra.

De huidige vraagstelling ten aanzien van de site-evaluatie heeft een ander karakter dan de vraagstelling naar het ontwerpen van een digitaal kennisportaal. Toch is er een aanzienlijke overlap (aangegeven met (*)). Eerst de huidige evaluatievragen op een rij:

- ◆ Hoe wordt de huidige site gebruikt, te onderscheiden in
 - Algemene informatie (*)
 - Statistische informatie (*)
 - Inzicht in de procedures (*)
 - Inzicht in de financieringsmogelijkheden (*)
 - Lay-out van de site (*)
 - Gebruiksmogelijkheden van de site en van de informatie (*)
 - Nieuws-allert (*)
 - Centrale rol als communicatiecentrum voor ILG en/of SGB
- ◆ Doelstellingen en doelgroepen
 - Wat zijn de huidige doelstellingen met de site
 - Worden deze doelstellingen bereikt (*)
 - Wat zijn daarbij oorzaken (*)
 - Wat zijn de sterke en zwakke punten in de site
 - Welke veranderingen rondom de doelstellingen vinden er plaats
 - Wat is de verwachting omtrent de nieuwe situatie ILG/SGB

- Welke communicatie functie wordt in de toekomst verwacht
 - Een centrum (*)
 - Welke data ()
 - Agenda's van voortgang en onderhandeling ()
 - Stand van zaken in de regeling (*)
 - Informatie over de financiering ()
 - Uitputting en jaarsprongen
- ◆ Toekomst van de site
 - Huidige verhoudingen tussen nut en noodzaak
 - Verhouding tussen huidige kosten en baten
 - Impact van veranderingen (*)
 - Continueren of opnieuw opzetten (*)
 - Meningsvorming bij gebruikers (doelgroep)
 - Meningsvorming bij passanten (indien mogelijk)
 - Meningsvorming bij organisatoren en beheerders

In de site-evaluatie staat de vraag centraal hoe de site nu functioneert en of er gekozen moet worden voor een aanpak via een (geleidelijke) aanpassing van de site, het loskoppelen van de sites voor SGB en ILG danwel het aanmaken van een geheel nieuwe gecombineerde site.

Opmerkelijk is, dat deze vragen niet als directe aandachtspunten in de vraag-specificaties opgenomen zijn en dan eigenlijk niet uitgewerkt worden tot vragen aan het werkveld. Het onderzoek moet de gegevens aandragen, waarop deze afweging gemaakt kan worden.

In het eerste Alterra project ('Klikt het') is op voorhand uitgegaan van een onderzoek naar een nieuw informatiseringmodel en een nieuwe structuur van het kennisportaal. Daarbij zijn aspecten (*) van deze bovenstaande evaluatie-onderwerpen aan de orde gekomen. Ze zijn echter geplaatst tegen de achtergrond van het ontwerpen van een informatiemodel. Dat impliceert voor een meer algemeen ingestoken evaluatie een bias in de informatievergaring en verwerking. Immers, in de interviews met de kerngebruikers (provinciale medewerkers) is ook aangegeven welke mogelijkheden in het nieuwe informatiemodel aanwezig zouden kunnen zijn.

De nu voor liggende vraagstelling wil dieper ingaan op het evalueren van het huidige functioneren en de mogelijkheden onderzoeken wat er zou kunnen gebeuren als er ingegaan wordt op toekomstige ontwikkelingen, zonder al op voorhand een keuze voor de ontwikkeling van een nieuw informatiemodel te maken.

Een tweede overweging is de site evaluatie een wat ander karakter te geven dan het ontwikkelen van een informatiseringmodel. Er is een wens om breder te gaan in de beoordeling van de huidige site; meer informatie over de kwaliteit van de presentatie (is het mooi, saai, spreekt de opmaak aan, is de dynamiek hoog genoeg, etc) . Maar ook overwegingen bij de aard van de gebruikers (niet enkel provinciale ambtenaren, maar ook deelnemers in de gebiedsprocessen) vragen om een evaluatie, die wat verder kijkt dan de huidige gebruikersgroepen alleen. Er zal ook aandacht gegeven

moeten worden aan degenen, die de huidige site beheren, vullen met informatie en onderhouden. Wat zij daar ideeën over de toekomst, hoe zal de technische en beleidsmatige toekomst er uit gaan zien volgens die aanbieders van site-informatie.

Het nu voorliggende rapport ('Van Vandaag naar Morgen') is resultaat van het verzoek een evaluatie uit te voeren van de webomgeving rond gebiedsgebonden werk, waarin de websites www.gebiedsgebondenwerk.nl en www.ilg.nl voorkomen. Deze evaluatie is in het laatste kwartaal van 2005 uitgevoerd aan de hand van gesprekken met een aantal stakeholders, een beoordeling van de sites door experts en een beoordelings-onderzoek. Het beoordelingsonderzoek is verricht door een aantal jongeren (Studenten aan de Haagse Hogeschool) te vragen hun indruk van de site te geven met daarbij eventueel aanwijzingen voor verbetering

De vraag was het onderzoek heel snel uit te voeren, omdat aanvankelijk gewerkt werd naar een deadline voor het einde van 2005. Dat had te maken met een beslissing over het continueren van de werkzaamheden aan de huidige site gebiedsgerichtbeleid.nl. In een eerste presentatie van de resultaten begin November (zie bijlage 1) werd duidelijk, dat de huidige site hoe dan ook goed zou kunnen functioneren binnen welke vervolgonwikkelingen dan ook. Er is toen besloten om de site in de lucht te houden en tot een meer fundamentele behandeling van de beide onderzoeksrapporten in hun onderlinge verband.

2 De uitgangssituatie beschreven

De beheerders van de site gebiedsgerichtbeleid.nl willen een evaluatie naar de effectiviteit van de site. Daarmee vragen zij een oordeel over de kwaliteit, effectiviteit en eventueel de wenselijkheid van de site. De website(s) in de webomgeving worden onderhouden door de ministeries LNV (voor ILG) en VROM (voor gebiedsgebonden beleid). Er functioneert een uitvoerende redactie (uitgevoerd door KICRecreatie) en een ondersteunend redactie-team.

In gesprekken met stakeholders komt de initiële doelstelling van de webomgeving naar voren: het breder ontsluiten van bestaande informatie en kennis rond gebiedsgebonden beleid met als doelgroep de beleidsmakers op dat terrein. Tegelijkertijd blijkt dat de uitdaging voor een mogelijke nieuwe webomgeving is verschoven, en dat deze de komende jaren een rol zal spelen in een nieuwe decentrale beleidsvorming, die per 1 januari 2006 actief wordt. Die verschuiving is meer dan een uitbreiding van beleidsaspecten. In het WILG zal de manier van werken tussen Rijks-, Provincial-, Gebiedsgebonden- en lokale overheden in nieuwe samenwerkingsconvenanten vastgelegd worden. Ten tijde van het evaluatieonderzoek was hiervan slechts een contour zichtbaar, maar duidelijk is, dat de werkwijze van de onderlinge samenwerking tussen alle betrokkene fundamenteel zal wijzigen. Zowel voor wat betreft de eerste verantwoordelijkheid voor beleids-ontwikkeling en uitvoering, als wel voor de manier waarop regionaal verschillend inhoud gegeven zal worden aan inhoud en procedures.

Uitdaging is dan of de bestaande webomgeving naar de toekomst ontwikkeld kan worden, zodanig dat de nieuwe informatieomgeving deze de komende veranderingen kan ondersteunen en een decentrale beleidsproces kan faciliteren. Kan een webomgeving alle betrokkenen inspireren, motiveren en betrekken? Moet, gezien de bovenstaande vragen, de site fundamenteel worden herzien, of is modulair uitbreiden ook mogelijk?

Ook in het onderzoek zal snel blijken, dat de breuk tussen de huidige gang van zaken, (waarop de functionaliteiten van de huidige website zijn ontwikkeld) en de te verwachten gang van zaken (waar deels andere en vooral ook geheel nieuwe functionaliteiten een rol spelen) een zwaar stempel drukt op dit evaluatieonderzoek.

Voor de mogelijke en gewenste functionaliteit van de webomgeving zijn een aantal ontwikkelingen belangrijk.

Er vindt een decentralisatie van beleid plaats van rijk naar provincies. Dat betekent dat de ministeries niet langer beleid maken, maar eerder kaders uitzetten en beleidsmakers op provinciaal niveau faciliteren. De webomgeving vormt een belangrijk gereedschap in dit faciliteren van kwaliteit van een beleidsproces dat niet eerder invulling kreeg op provinciaal niveau.

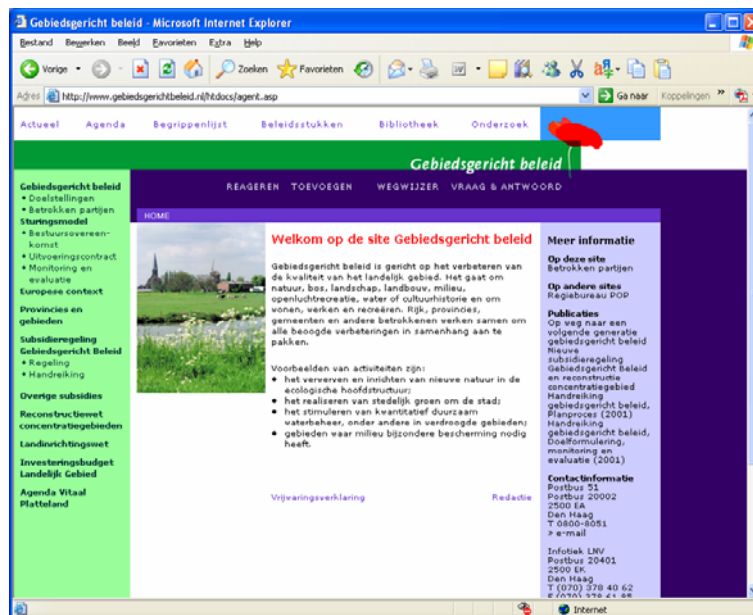
Met die verschuiving ontstaan er andere en nieuwe gebruikers dan die tot nu toe :
hierbij kunnen we denken aan gemeente ambtenaren, raadsleden, statenleden en de
verschillende actoren in landelijke gebieden zoals waterschappen, pionierende
boeren, partijen in kleine kernen (vb plattelandsparlement) of kennisinstellingen zoals
agrarische hogescholen.

Daarmee is er de komende jaren behoefte aan een aantal nieuwe functies die een
nieuwe webomgeving vereisen. Naast informatievoorziening moet zij een platform
kunnen vormen waarop betrokkenen elkaar kunnen treffen.

Deze ontwikkelingen scheppen een duidelijk ander kader voor een webomgeving dan
de huidige. Daarmee is een directe evaluatie van de huidige webomgeving van
beperkte waarde: de eisen zijn dermate verbreed, dat de huidige functionaliteit altijd
te kort schiet. Deze evaluatie bestaat daarom uit twee delen:

- een evaluatie van de huidige webomgeving 2005
- een overzicht van de mogelijkheden voor een nieuwe webomgeving 2006,
uitgaande van de nieuw geformuleerde wensen

3 Evaluatie bestaande site Gebiedsgericht beleid.nl 2005

Bovenstaande afbeelding geeft de startpagina van de site weer. De site van het ILG 2005 is in dezelfde vormgevings-opmaak aan te treffen en heeft eenzelfde informatie architectuur, met een andere inhoud. De evaluatieopmerking hebben betrekking op beide sites.

De evaluatie van de webomgeving heeft in de loop van het laatste kwartaal 2005 plaatsgevonden aan de hand van

- interviews met een aantal betrokkenen
- beoordeling op basis van ervaring van inhoudelijk experts
- panel van jongeren die is gevraagd om initiële reactie en suggesties voor verbetering
- een E-informatieuitwisseling
- een expert-beoordeling.

3.1 Algemene indruk

De huidige webomgeving is op het eerste gezicht gericht op professionele gebruikers en bevat gerichte informatie waarvan men de structuur moet kennen om zijn weg te kunnen vinden. De webomgeving is meer aanbod dan vraaggericht en is handig voor mensen die informatie weten te vinden: ze stelt een aanzienlijke hoeveelheid informatie beschikbaar, zonder deze werkelijk te ontsluiten. De webomgeving bevat informatie voor verschillende groepen gebruikers - beleidsmakers, subsidiebegeleiders, monitoring – wat echter niet tot uitdrukking komt in de structuur van de webomgeving.

De oorspronkelijke opzet van de webomgeving is nog steeds zichtbaar: ontwikkeld als een relatief kleine bibliotheek voor het aanbieden van een vaste collectie documenten is ze niet gericht op actueel nieuws en vernieuwing.

- ***Sterke punten:***

- = herkenbare website opmaak, maar wel een site voor kenners
- = een vrij logische inhoudelijke structuur, echter vanuit het vakgebied
- = veel materiaal, echter lange teksten en ambtelijke stukken
- = er zitten ook enkele gadgets in die tot een verdere verkenning van de site uitnodigen
- = De site stelt informatie ter beschikking, een bewaar functie
- = De site bevat alle inhoudelijke aspecten, dekt het domein en met doorklikken kan de informatie ook gevonden worden
- = verwijfsfunctie is aanwezig en functioneel, juiste grondstructuur

- ***Zwakke punten:***

- = geen indicatie waarom materiaal opgenomen is
- = de zoekfunctie ontbreekt, wel heel veel documenten
- = de actualiteitswaarde is laag
- = datum van plaatsing ontbreekt en of de gegevens nog geldig zijn
- = sterk aanbodgericht
- = weinig interactie, mogelijkheden voor vragen etc zijn beperkt.
- = de navigatie is rommelig
- = het beheer wordt duidelijk centraal geredigeerd, geen actuele documenten van de informatiehouders rechtstreeks aanwezig.

3.2 Deelaspecten van de webomgeving

3.2.1 Inhoud

De geboden informatie is duidelijk gericht op ‘kenners’: om de webomgeving te kunnen gebruiken moeten gebruikers de terminologie al beheersen en weten wat ze zoeken, ze moeten de structuur van het kennisdomein kennen om hun weg te kunnen vinden.

De site bevat veel verschillende soorten materiaal - beleid, sturingsmodellen, subsidieregelingen, wetten, budgetten en agenda's, nieuws – zonder dat duidelijk wordt welke rol dit materiaal speelt, en welke gebruikers er behoefte aan zouden kunnen hebben.

Door haar inhoud ontstaat de indruk dat het beleid centraal staat en niet de gebieden. Het aanbod aan informatie is belangrijk en niet de vraag, de data staan centraal en niet het werkproces.

Uiteindelijk bestaat de beschikbaar gestelde informatie uit een groot aantal teksten en documenten die meerdere schermen kunnen tellen of ter beschikking gesteld worden als pdf's. Er is weinig of geen moeite gedaan de informatie op een andere manier toegankelijk te maken. De informatie wordt ter beschikking gesteld, maar nauwelijks ontsloten. Zo is er geen zoekingang, en is het materiaal niet beschikbaar middels trefwoorden of categorieën.

3.2.2 Structuur: ordening van het materiaal

De webomgeving bevat een grote hoeveelheid informatie waarvoor een ordening uit het vakdomein wordt gebruikt. Die indeling, hoewel weinig verduidelijkt, wordt in de menu ingangen consequent gevolgd maar is zelfs voor professionals niet altijd helder. De ordening van het materiaal volgt die van de onderwerpen, en niet van de betrokken partijen of de werkprocessen. Voor niet professionele gebruikers is de site niet uitnodigend.

3.2.3 Navigatie:

De navigatie lijkt eenvoudig, maar blijkt uiteindelijk toch niet optimaal. Opmerkelijk zijn de twee verschillende topmenu's. Het tweede topmenu heeft eenvoudige functionaliteit die ook elders een plaats had kunnen vinden. Vanuit het topmenu worden beleidsstukken getoond, maar zonder aanduiding van de gebruikte selectie. Zo nu en dan zijn er verschillende 'ingangen' op het materiaal die tegelijkertijd beschikbaar zijn.

Het linker zijmenu bevat de basisstructuur van de site, waarvan echter de kenmerkende structuur en bedoeling bij eerste lezing niet duidelijk is. Het rechtermenu wordt gebruikt gerelateerde links en adressen. Een aantal keren is informatie zowel via het bovenmenu als het rechter zijmenu bereikbaar. In het scherm 'wegwijzer' wordt duidelijk dat is nagedacht over de rubrieken in de site en worden kleurcoderingen voor elke rubriek gegeven. Deze codering bepaalt wel de kleur van de schermen, maar is niet gerelateerd aan de inhoud van de pagina's, komt niet terug in de navigatie en is uiteindelijk van weinig betekenis.

Opmerkelijk is het ontbrekend van een zoekmogelijkheid: voor een site van een dergelijke omvang noodzaak!

Er zijn een aantal delen van de webomgeving met een wat andere navigatie, zoals de ILG pagina en de vitaal platteland pagina met zijn teksten. Opmerkelijk is ook de verschuiving naar de ILG site: deze heeft wel een ander adres, maar doet er alle moeite voor er hetzelfde uit te zien. Provincies en gebieden opent onverwacht een nieuw scherm. In de wegwijzer blijkt deze als een 'afzonderlijke site' vermeld, hetgeen uit niets blijkt: de URL is hetzelfde. De intentie van de verwijspagina naar provincies gaat nog mank: slechts een enkele provincie heeft gebiedsgebonden materiaal, en zelfs dat is soms lastig vindbaar.

Vanuit de provincies en gebieden schermen zijn slechts enkele links werkelijk actief.

3.2.4 Presentatie

Het kleurgebruik van de webomgeving is helder en functioneel. De kleuren komen terug op de verschillende inhoudelijk onderscheiden delen van de sites. De presentatie van de informatie in de webomgeving heeft een aantal niet functionele elementen: de verschillende (menu)balken bovenin beeld kosten ruimte en de gebruikte foto's aan de linkerkant van het tekstframe verliezen kostbare schermruimte die anders voor tekst gebruikt had kunnen worden.

3.2.5 Beheer en aansturing

De huidige website is niet gebouwd met een content management systeem waardoor het aanpassen van de site lastig omslachtig is. De redacteur kan informatie bewerken binnen de bestaande structuur en zelf geen nieuwe pagina's aanmaken. Voor uitbreidingen moet de bouwer geraadpleegd worden. Dat maakt de webomgeving inflexibel en inspelen op veranderende eisen en wensen is niet mogelijk. Het zorgt er onder meer voor dat er schermen met lange teksten ontstaan en dat er het plaatsen van actualiteiten op de homepage niet mogelijk is.

3.2.6 Veranderingen in beleid en de website

De voorgenomen veranderingen in de beleidsomgeving voor gebiedsgericht beleid en ILG komen voort uit verschillende beleidsvoornemens. Het proces van decentralisatie, nieuwe samenwerkingsvormen en veranderende rollen in overheidssamenwerking zijn bij de beoordeling van de huidige site van groot belang. Dat manifesteert zich op een drietal hoofdpunten:

- = de werkwijze om per provincie en per gebied een werkwijze af te spreken. Thans geeft de centrale redactie van de site uiting aan de primair sturende rol van de Rijksoverheid. Op het moment, dat regionale differentiatie ontstaat voldoet een centrale redactie niet meer. Of er zal sprake zijn van heel veel extra afstemmingsoverleg.
- = per regio of gebied zal de implementatie van het ILG beleid ook inhoudelijk verschillend kunnen zijn. Er ontstaan daarmee heel uiteenlopende informatiebehoefte. Van data-leverantie tot aan forum-achtige kennisuitwisselingen.
- = De aansturing van de ontwikkeling van de site op zich (de redactie en de begeleiding van de redactie) lijkt ook onderdeel te zijn van het decentralisatieproces. Er is een huivering bij het Rijk nu keuzes te maken hoe de site er uit komt te zien, juist omdat men in het proces van decentralisatie geen vastleggende centrale keuzes wil maken.

In feite zijn veel van de operationele geïnventariseerde wensbeelden voor de huidige site dan ook terugkijkend; retrospectief passend op de 'oude' praktijk van het

gebiedsgerichte beleid. Veel van de strategische wensbeelden hebben een toekomstgericht karakter, waarbij steeds de aantekening wordt gemaakt, dat dergelijke wensen natuurlijk nog wel de uitkomst van een decentraal groeiproces zullen moeten zijn. De nadrukkelijke wens om provincies te willen betrekken in de evaluatie is daarop gestoeld. Terwijl het uit de inventarisatie van wensen en meningen vanuit het project 'Klikt het' al duidelijk was, dat zowel gebruik als perspectieven voor de site gebiedsgerichtbeleid.nl heel volgend aan de huidige functionaliteiten waren.

3.3 Conclusie

Bij continuering van de huidige webomgeving voor de huidige gebruikers zijn er aantal verbeteringen mogelijk:

- ontsluiting van het materiaal door onder meer het toevoegen van een zoekmogelijkheid,
- betere vormgeving van de schermen en
- aandacht voor de werkprocessen van gebruikers
- beheerbaarheid verbeteren door de verschillende sites onder te brengen in één webomgeving.

De evaluatie van de huidige site Gebiedsgerichtbeleid.nl geeft duidelijk aan, dat hierin kleine verbeteringen (in de marge) te behalen zijn. Deze algemene indruk geldt voor de site zoals die nu is ingericht, maar ze is zeker niet ingericht op haar mogelijke taak na de komende veranderingen: het ondersteunen van decentrale beleidsvorming. Daarvoor is ze teveel informatiegericht vanuit het beschikbare aanbod en te weinig vanuit de vraag van mogelijk geïnteresseerde partijen.

Het ILG verschuift het kader, na 2006 zijn er nieuwe uitgangspunten, die tot een andere werkwijze van betrokkenen en een andere beleidsinhoud zullen leiden. De functionaliteit van de huidige site dekt die behoefte maar in zeer beperkte mate, als er enkel naar de inhoudelijke toeleveringsstructuur voor data en informatie wordt gekeken. Het wensbeeld van de stakeholders heeft een nieuwe web-omgeving nodig, zeker als nieuwe samenwerkingsprocedures door de site-omgeving gefaciliteerd moeten worden. In de wensbeelden van de informatie-aanbieders is dit aspect duidelijk aanwezig.

De noodzaak tot het ontwikkelen van een nieuwe site is evident, los van de beoordeling van de huidige site. Niet omdat de oude situatie goed of slecht is, maar omdat de nieuwe functionaliteit een andere aanpak van de informatieomgeving vereist.

4 Gegevens uit interviews en nieuwe gesprekken

Het evaluatieonderzoek naar de site kon putten uit (delen) van de vraaggesprekken die recent (september_december) met alle Provincies en enkele specifieke gebieden zijn gehouden (zie bijlage 1) Samenvattend kunnen de volgende punten uit deze gesprekken gelden:

- De huidige site voldoet slechts matig als informatiebron. Met name bestaat er bij verschillende gebruikers een inschatting, dat de actualiteit van de gegevens niet optimaal is.
- De site wordt gezien als een naslagwerk en de belangrijkste functie is de ter beschikkingstelling van documentatie, beleidsgeschriften en overzichten van regelingen en afspraken.
- Monitoring wordt gezien als een van de onderwerpen waarop toekomstige informatieafstemming noodzakelijk zal zijn. Ook de uitputting van subsidiegelden wordt steeds genoemd als een inhoudelijk aandachtspunt.
- In de werkrouines van gebruikers komt zelden de wens tot interactiviteit voor.
- Kennismanagement of kennisassemblage (benodigd voor het zelf ontwikkelen van nieuw beleid) staat heel laag op de agenda
- Er is geen dringend uitgesproken wens om in de nieuwe beleids-sitautie ook daadwerkelijk zelf het eerste initiatief of verantwoordelijkheid te willen nemen om een nieuwe site te ontwikkelen.
- Er zijn experimenten om te komen tot gebieds-sites op een 'lager niveau' dan de provincies en dan is er wel een wens tot gezamenlijke ontwikkeling.
- De links naar E-Government zijn zwak.
- Slechts incidenteel zijn burgers als gebruikers onderscheiden of is de site daarop vormgegeven. Eerder is er feitelijk sprake van een overheids-intranet situatie.

Uit de aanvullende interviews met de redactie en informatieverstrekkers komt naar voren, dat zowel de actualiteitswaarde van de site, als het werk dat het kost om informatie 'in te brengen' op zich veel aandacht vergt, maar niet de hoofdzorg is. Die richt zich veel meer op de toekomstwaarde van de werkomgeving, de veranderende functionaliteiten waarin de site een rol moet spelen. De huidige site is te modificeren maar vertoont wel een steeds ingewikkeldere structuur, die door steeds meer toevoegingen er niet duidelijker op wordt. Er bestaat onzekerheid of deze structuur wel alle toekomstige wensen zal kunnen fciliteren of dat er toch zal moeten worden overgegaan naar een andere software-aanpak.

5 Aanvullende E-informatie

In het informatiemodel uit het rapport 'Klikt het' is een interactieve informatie-uitwisselings ruimte opgenomen, die de huidige site niet heeft. Als experiment is een chat omgeving aan de bestaande site opgehangen. Op het hoofdmenu van Gebiedsgerichtbeleid.nl werd aangekondigd, dat een discussie over de nieuwe site zou gaan plaatsvinden. Verder is hieraan geen ruchtbaarheid gegeven. Het onderstaande is een totaaloverzicht van alle discussie die heeft plaatsgevonden.

CHAT LOG

Channel: Gebiedsgericht beleid

Date: 02-11-2005

Generator: FlexChat

NOTE phk just logged in **Gebiedsgericht beleid** channel. (08:34:10 AM)

phk: welkom in de chatruimte van gebiedsgerichtbeleid.nl

phk: geef uw oordeel over de site

phk: moet er een chatruimte permanent aangemaakt worden

phk: wie is er on air?

phk: wat zijn de onderwerpen die hier aan de orde moeten komen

NOTE pliet just logged in **Gebiedsgericht beleid** channel. (09:24:33 AM)

NOTE pliet has left **Gebiedsgericht beleid** channel. (09:24:48 AM)

NOTE henkho just logged in **Gebiedsgericht beleid** channel. (10:50:23 AM)

phk: dag henkho welkom

phk: zoals je ziet is er nog geen gesprek gaande

henkho: Hoi, Ik wil graag een stelling inbrengen, Is gebiedsgericht beleid niet verworden tot sectoraal natuurbeleid

phk: die is genoteerd. ik ben vooral benieuwd naar je mening over onze site

henkho: Daar voor geld een beetje hetzelfde, Ik zie gebiedsgericht beleid als brede plattelandontwikkeling waarbij naast natuur ook recreatie, landschap, cultuurhistorie en plattelandseconomie aan bod moeten komen. Het geld is voor een belangrijk deel voor natuu

phk: vind je dan dat het aantal onderwerpen in de site zou moeten verbreden?

NOTE koolmees just logged in **Gebiedsgericht beleid** channel. (11:01:20 AM)

phk: welkom koolmees

koolmees » **phk** hallo

koolmees » **phk** gaat het al ergens over?

NOTE henkho has left **Gebiedsgericht beleid** channel. Connection timed out. (11:03:51 AM)

phk: wat verwacht je hier aan te treffen?

koolmees » **phk** geklets over gebiedsgericht beleid natuurlijk, duh!

koolmees » **phk** hallo?

phk: ...

phk: geef eens een rapportcijfer voor de site svp

koolmees » **phk** wat bedoel je daar mee?

koolmees » **phk** heey! is daar nog iemand

koolmees » **phk** o, mmm, 7 voor inhoud, 10 voor saaiheid, haha

koolmees » **phk** je bnet niet erg snel

phk: kan je zien als je naar chat with public gaat, maar nee

koolmees » **phk** nou ik ga maar weer een aan het werk

NOTE koolmees has left **Gebiedsgericht beleid** channel. (11:06:48 AM)

koolmees » **phk** toedeloe

phk: dag

NOTE peter just logged in **Gebiedsgericht beleid** channel. (11:10:42 AM)

phk: welkom peter

phk: hoe kom je hier terecht

NOTE peter has left **Gebiedsgericht beleid** channel. Connection timed out. (11:14:22 AM)

NOTE henkho just logged in **Gebiedsgericht beleid** channel. (14:04:33 PM)

NOTE vangeel just logged in **Gebiedsgericht beleid** channel. (16:19:36 PM)

Daarbij is aan te tekenen, dat 'koolmees' de redacteur van de huidige site is, henkho een systeembeheerder en vangeel een VROM account. Conclusie is duidelijk. Zonder

aan deze interactieve functie een inhoudelijke betekenis te geven werkt het niet. En er zijn (te) weinig bezoekers (tegelijkertijd) op de site om deze aanpak zo een succes te maken. Voor de inhoudelijke evaluatie levert deze informatie-verzameling of E-Discussie zo geen resultaten op.

6 Expertadvies: Webomgeving 2006 en verder.

In deze paragraaf wordt onderzocht wat de vertaling van de visie op nieuwe werkwijzen in het kader van de veranderingen voor gebiedsgericht werken zullen betekenen voor de web-omgeving en de vormgeving van de site hierbinnen.

6.1 Nieuwe functionaliteiten

De nieuwe functionaliteiten zullen tevoorschijn komen als er gekeken wordt naar de belangrijkste veranderingen, die door de vormgeving van de site en vulling van informatie aan de orde zullen zijn:

- a) De belangrijkste ontwikkelingen in de nieuwe procescontext zijn:
- Ondersteunen decentrale beleidsvorming
 - Elektronische werkomgeving, meer dan informatie te beschikking stellen
 - Toetreden van nieuwe gebruikersgroepen
 - Inspireren naast functionele ondersteuning
 - Nieuwe vormen van kennisassemblage, kennis delen
 - Informatie beschikbaar stellen door nieuwe partners

Dit geeft een geheel ander proces dan waar de oorspronkelijke webomgeving op ingericht werd.

- b) Ontwikkelingen in web-technologie
- content management systemen
 - decentraal en gedeeld beheer
 - interactiviteit
 - digitale werkomgevingen
 - maatwerk in informatie

Ten opzichte van de start van de oude site is een enorme sprong vooruit gemaakt in de software ondersteuning en de ontwikkelmethoden voor kennisomgevingen op het WEB. Nieuw gereedschap creëert nieuwe mogelijkheden. Er is volop nieuw gereedschap voorhanden, dat zonder zelf applicaties te hoeven maken, direct inzetbaar zal zijn voor complexe informatie-uitwisseling op het Web.

- c) Nieuwe partners in nieuwe netwerken
- Nieuwe spelers nieuwe rollen, nieuwe ambities nieuwe doelstellingen
 - Nieuwe taal en nieuwe functies
 - partners online verbinden in netwerken
 - Evolutionaire ontwikkeling van samenwerkingsverbanden

Wanneer zoveel verandert, kan een nieuwe webomgeving als katalysator van processen en veranderingen functioneren. De site is dan niet de resultante van

beleidsvaststelling (de ter beschikings-stellingsfunctie) maar vervult een rol als digitale werkomgeving. Daarbinnen zijn de processen om het beleid te formuleren zichtbaar (en beïnvloedbaar?). Op deze wijze stimuleert de web-omgeving het veranderingsproces, in plaats dat het enkel en alleen verslag doet van de uitkomsten ervan.

d) Van vandaag naar morgen

- van bibliotheek naar katalysator van nieuw netwerken
- online webomgeving ondersteunt de nieuwe diversiteit van taken, beleidsontwikkeling, monitor, afrekenen
- het verschil tussen een site bekijken naar een groep mensen die interactief met elkaar werken.
- mensenwerk in plaats van documentenwerk

Er is nu een kans dit evaluatieverzoek niet enkel te zien als een moment om te komen tot het oppoetsen van de huidige site, maar vooral te zien als een start van de discussie die leidt tot nieuwe opvatting van webomgeving, werk en relaties tussen stakeholders. Daarbij wordt de site weliswaar meer op de achtergrond geplaatst (lijkt het) maar vindt eerst een nieuwe discussie plaats over de functionaliteiten, die ook nieuwe gebruikers op de site willen terugzien. Wel zal een oplossing gevonden moeten worden voor het initiatief vraagstuk: wie neemt het initiatief tot het vormgeven van deze discussie, die veel meer participanten aangaat dan enkel de opdrachtgever van deze evaluatie.

6.2 Decentrale informatie uitwisseling of werkprocessen

Naast een evaluatie van de bestaande webomgeving is er de vraag om een advies over de bruikbaarheid van een webomgeving voor het ondersteunen van het te ontwikkelen decentrale beleid. Bepalend daarbij is de transitie waarin het gebiedsgebonden beleid zich bevindt. Belangrijke elementen is het ondersteunen van decentrale beleidsvorming, de nieuwe gebruikers en de inspiratie die de webomgeving zal moeten leveren om bewustwording, draagvlak en motivatie voor dit nieuwe proces te genereren bij alle betrokkenen. Veel van deze transities zijn nog niet gereed. Het advies is gebaseerd op interviews met betrokkenen en de ervaring van experts.

6.2.1 Goede webomgeving cruciaal

Een goede en functionele webomgeving kan een dusdanig essentiële rol in gedecentraliseerde beleidsvorming vervullen dat zij behouden moet worden. Juist een gedecentraliseerd proces heeft behoefte aan een heldere ontsluiting van de beschikbare informatie en ondersteuning van het proces.

De inspanning van de centrale overheid is voorwaardelijk voor de kwaliteit van dat proces. Die inspanning is echter slechts voorwaardelijk: zij kan een beslissende

bijdrage leveren door een initiërende en coördinerende rol, maar niet zorgen voor succes.

Het commitment van deelnemende provincies is een essentiële voorwaarde, omdat een nieuwe webomgeving primair een provinciaal instrument vormt. Als platform tussen de provincies onderling en tussen een provincie en haar stakeholders vervult ze een fundamentele nieuwe functie.

Vanuit die mogelijk grote meerwaarde voor het beleidsproces is een fundamentele herziening van de webomgeving nodig waarbij gebruikers, werkprocessen en resultaten centraal staan, en het aanbieden van informatie ondersteunend is.

6.2.2 Ondersteun de praktijk

Een nieuwe webomgeving moet dienen als gereedschap voor gebruikers in de praktijk. Ze levert niet alleen informatievoorziening, maar ook nieuwe functies als digitale werkomgeving en een communicatiemiddel om betrokkenen te organiseren. Zorg ervoor dat de webomgeving aansluit bij praktische vragen zoals “hoe maak ik goed beleid”, “waar moet je rekening mee houden”, “zijn er goede voorbeelden”. Mogelijke functies van een dergelijke webomgeving omvatten daarom onder meer de volgende:

Ondersteunen van het beleidsproces:

- Ontsluiten van de praktische en beleidsinformatie
- Verbinden van provinciale beleidsmakers
- Communicatie en organisatie van beleidsproces in online dossiers
- Geven van goede voorbeelden van toegepast beleid

Ondersteunen van de uitvoering van subsidiebeleid:

- Ontsluiten van informatie
- Onderling verbinden van uitvoerders van subsidiebeleid
- Ontsluiten van beschikbaar gestelde subsidies
- Subsidies ontsluiten op basis van vragen van geïnteresseerden

Ondersteunen van monitoring en evaluatie:

- Ontsluiten van informatie
- Beschikbaar stellen van resultaten
- Verbinden van monitoring medewerkers

Inspireren van stakeholders in gebieden:

- Wervende presentatie van gebieden en projecten
- Verbinden van belangrijke partijen

Aangeven van mogelijkheden voor projecten en subsidies

- Voorwaarden voor goed beleid te schetsen

6.2.3 Eisen voor kwaliteit

Op basis van de bovengenoemde functionaliteit zou een nieuwe webomgeving gebaseerd moeten worden op een fundamenteel herzien concept. Gedecentraliseerde

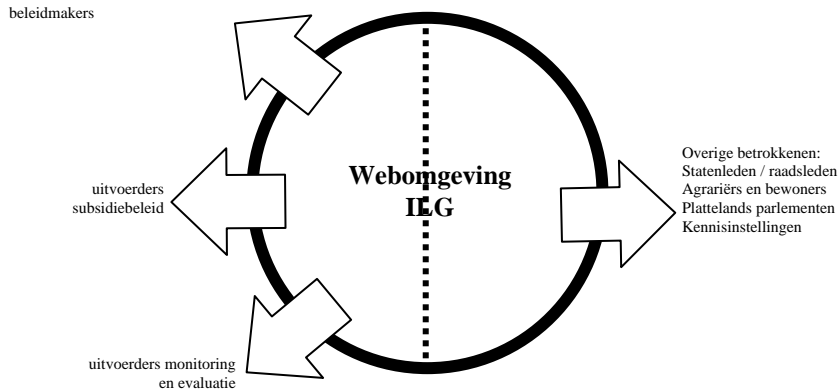
beleidsvorming is nieuw en alle betrokkenen moeten leren werken in voor hen nieuwe processen en onderlinge relaties. Wil een dergelijke omgeving succesvol zijn, dan gelden er een aantal cruciale eisen voor de kwaliteit.

6.2.4 De gebruiker centraal

De gebruikers staan centraal bij een nieuwe webomgeving. Alle informatie en functionaliteit zijn vraaggestuurd georganiseerd: welke taken willen gebruikers verrichten, welke subsidie aanvragen, welk gebied bekijken, welke andere professionals of betrokkenen bereiken? Ontwerp van de webomgeving sluit nauw aan bij de gebruikersgroepen die er zijn en de behoeften die zij hebben.

Decentrale beleidsvorming vindt plaats bij de provincies. De webomgeving ondersteunt individuele beleidsvormers adequaat met de laatste informatie, procedures en eisen. Ondersteun de werkprocessen van professioneel betrokkenen zoals beleidsvorming, uitvoeren van subsidiebeleid of monitoring. Ze verbindt gebruikers met beleid en beleidsmakers van andere provincies en met goede voorbeelden. Daartoe kunnen projecten en activiteiten van verschillende provincies met elkaar verbonden en vergeleken worden.

Besteed daarnaast veel aandacht aan de andere gebruikers rond ILG: de staten- en raadsleden, de waterschappen, de gebiedsgebruikers en de kennisinstellingen. Maak de functies van de webomgeving breder dan alleen het presenteren van informatie.

Figuur 1 Doelgroepen van een nieuwe webomgeving gebiedsgebonden werk

Zorg bij het aanbieden van informatie op maat voor ingangen op vraag, gebied, resultaat en werkproces. Biedt naast de algemene ook thematische ingangen, en laat die dienen als mogelijke startpagina's. Laat regelmatige gebruikersprofielen maken waardoor zij zelf kunnen bepalen welke informatie voor hen van belang is.

6.2.5 Inspireer gebruikers door uitstraling

Er zijn meer dan functionele eisen voor deze webomgeving: de site moet inspireren en mensen binden om de kwaliteit van hun gezamenlijk proces zo hoog mogelijk maken.

Gebruik de elementen inhoud, vorm, structuur en gedrag van de webomgeving allemaal om een inspirerende uitstraling te creëren voor professionals en andere gebruikers. Maak de mensen zichtbaar achter de projecten en activiteiten zichtbaar, en sluit aan bij de lokale identiteit van gebieden en projecten. Gebruik beeld en geluid om de schoonheid van het gebied en de kracht van projecten te tonen. Laat op agenda's en tijdlijnen de voortgang en resultaten van projecten zien. Laat de grote betrokkenheid van mensen en groepen zien in verslagen en foto's. Versterk de binding van de verschillende gebruikers door hen te binden in thematisch gerichte sites. Gebruik kaarten, beelden, geluid, video en animaties als aantrekkelijke manieren om (mogelijke) activiteiten en resultaten te verbeelden.

De werkelijk kracht van de gebiedsgericht werken wordt duidelijk in het overzicht van de resultaten in de verschillende projecten. De webomgeving omvat een wervende presentatie van de gebieden (of die nu centraal of decentraal beschikbaar zijn). Ook voor andere betrokkenen kan het interessant zijn kennis te nemen van soortgelijk projecten in andere provincies. Om die informatie begrijpelijk te houden voor gebruikers is een consistente vormgeving noodzakelijk.

Los van de structurele aandacht voor gebiedsgerichte beleidsvorming kunnen themagerichte sites een belangrijke stimulerende rol spelen in de bewustwording en het draagvlak rond gebiedsgericht beleid.

6.2.6 Modern, flexibel en beheerbaar

De nieuwe webomgeving vereist flexibiliteit: ze moet maatwerk kunnen leveren naar aanleiding van profielen, tijdelijke thematische websites kunnen ondersteunen. Ze moet het zelf aanmaken en inrichten van dossiers door redacteurs toestaan, en updates van teksten, documenten en links eenvoudig mogelijk maken. Een goed en flexibel content management systeem (CMS) is voorwaarde.

Er moet een goede zoekfunctie beschikbaar zijn, en beeld, video, geluid en animaties moeten beschikbaar gesteld kunnen worden. Koppelingen met andere communicatievormen zoals notificatie met mail en sms moeten mogelijk zijn.

De mogelijkheid voor effectief beheer is een onmisbare voorwaarde voor succes. De webomgeving moet zoveel mogelijk zelforganiserend zijn. Webgebaseerd beheer moet mogelijk maken dat verschillende redacteurs de eigen informatie vanaf een eigen werkplek kunnen toevoegen. Uitgangspunt daarbij moet zijn dat de eigenaars eigen materiaal beheren. Het content management systeem moet die flexibiliteit van

beheer mogelijk maken. Hoewel techniek geen voldoende voorwaarde voor goed beheer, kan zij toch (zoals bij de oude omgeving) een duidelijke hinderpaal vormen.

6.2.7 Succesvol ontwikkelen vanuit draagvlak

Ontwikkeling van een dergelijke webomgeving is een uitdaging. Dat geldt voor de coördinatie tussen de vele verschillende partijen, evenals voor het vertalen van de gewenste functionaliteit in een inspirerende webomgeving.

Een initiërende rol van de rijksoverheid lijkt wenselijk, maar moet gepaard gaan met een breed gedragen ontwerp en ontwikkelingsproces, waarbij de gebruikers actief betrokken zijn. In dat proces moeten opbrengsten en inspanningen duidelijk worden. Draagvlak en steun van betrokkenen moeten bevestigd worden, en financiële en organisatorische consequenties afgewogen.

Een praktische eerste stap zou het ontwikkelen van een inzichtelijk prototype kunnen zijn, op basis waarvan bij betrokkenen een beeld van de mogelijkheden ontstaat en zij hun wensen kunnen expliciteren. Resultaat van een dergelijke stap kunnen draagvlak en een uitgewerkt en haalbaar programma van eisen zijn. Op basis daarvan kan de haalbaarheid worden bepaald en eventueel offertes worden gevraagd van ontwikkelaars voor de webomgeving.

6.3 Vragen vanuit de inventarisatie

In deze paragraaf worden een aantal vragen, die in de opdrachtverstrekking en interviews zijn gesteld direct beantwoord. Daarmee wordt tevens duidelijker op welke wijze de experts de nieuwe werksituatie en de veranderingen daarnaartoe inschatten:

kan de site er niet leuker uitzien?

- zoek het niet in vormgeving maar in functionaliteiten
- doe actueel nieuws en filmpjes; laat mensen aan het woord
- aantrekkelijkheid juist in de combinatie van inhoud vorm en functie
- spreek gebruikers aan, bind ze en vermaak ze

kan de site en de informatie verwerking niet praktischer ?

- geef mensen voorbeelden van beleidstoepassingen
- Meer praktijk voorbeeldprojecten, minder beleidscontext
- geef een sterke rol aan mensen en gebieden,
- werk met beelden en verhalen
- organiseer het materiaal rondom de behoefte van echte gebruikers

kan de Site modulair worden uitgebreid of moet er een fundamentele herziening plaatsvinden ?

- Er zijn nieuwe kaders, nieuwe procedures en nieuwe contexten die een nieuw ontwerp vergen
- Ontwerp de gebruiksfunctaliteiten, geënt op een nieuwe wereld waarin nieuwe partners met elkaar samenwerken
- Gebruik daarbij zoveel mogelijk 'oude' pagina's en opmaak als de continuïteit belangrijk is. Een nieuwe Logo-vormgeving tegelijkertijd met een nieuwe functionaliteit zal nieuwe gebruikersgroepen moeten genereren. Door aan te sluiten bij de huidige vorm is dat een lagere drempel voor gebruiks-continuering.

hoe betrek ik de andere en nieuwe spelers erbij?

- Stimuleer participatie door ze in de site functioneel in te zetten.
- Maak communicatie en verbinden de centrale functie, meer dan beheren.

hoe moet het beheer geregeld worden?

- Stimuleer gezamenlijk web-gebaseerd beheer. Decentraal van karakter. Laat meerdere mensen verantwoordelijk zijn voor de inbreng van hun eigen informatie domein. Splits dus domeinbeheer en site beheer. Gebruik links om naar andere omgevingen te springen en laat de actualiteit van de informatie daar gewaarborgd worden.
- Bouw onderhoudbaarheid in de site in (hoe lang mag iets blijven bestaan) Bouw een zoekfunctie en een archief functie in.
- Maak voor de beheerders een Overzichtspagina, onderhouds to-do lijst etc.
- Stimuleer beheers-kwaliteit op afstand door een redactiestatuut waarin deelnemers mede verantwoordelijke worden voor de werkomgeving als totaal.

moeten de sites (gebiedsgerichtbeleid.nl en ilg.nl) naast elkaar blijven bestaan ?

- nee, zonder ingrijpende structuurveranderingen (de opmaak voor een elektronische werkomgeving) of een redactiestatuut is er een noodzaak voor een herkenbare basis-omgeving, waar functionaliteiten elkaar aanvullen
- Ja, wanneer er wel sprake is en een beheersstatuut, waarin de verantwoordelijkheden voor wederzijdse toelevering, actualisatie en beheer goed zijn geregeld en gewerkt wordt aan een interactieve werkstructuur maakt het niet veel uit waar de verschillende onderdelen van die omgeving precies beheerd worden.

moet het Ministerie blijven faciliteren?

- ja, centrale coördinatie en facilitering is noodzakelijk in de start-up van een decentraal proces, zeker in het begin.
- zo niet
 - gaat het ideaalbeeld van een digitale werkomgeving niet werken
 - is dat een keuze voor de instandhouding van de huidige web-bibliotheek functie, ter beschikingsstellings-functie
 - dat zal onvoldoende zijn om het nieuwe proces te ondersteunen
 - dan nog is de huidige site aan een nieuwe opfrissing toe, zowel van de inhoud (teksten) als structuur(navigatie); en dat is best veel werk

Hoe zijn de ontwikkelingsambities (zelfrijzend bakmeel) te beheersen?

- Maak niet een product maar faciliteer een proces
- Doe niet alles zelf en accepteer (tijdelijke) onvolkomenheden
- Accepteer glijdende en zich ontwikkelende kwaliteit
- Stimuleer en beloon actieve inbreng

7 Conclusie

De evaluatie van de huidige website Gebiedsgerichtbeleid laat zien, dat niet de huidige verschijningsvorm en/of functionaliteit zozeer een probleem zijn.

Als er in de huidige site verbeteringen doorgevoerd gaan worden, dan zal dat gaan om:

- = het aangeven of verbeteren van de actualiteitswaarde
- = het opnemen van een zoek-functionaliteit om binnen en buiten de site informatie te googelen
- = het actiever betrekken van gebruikers
- = het koppelen van informatiebronnen met data en informatie rechtstreeks aan de huidige site in plaats van PDF files in een eigen omgeving op te hangen.

Ten aanzien van de vormgeving, kleuren en dergelijke zijn uit de evaluatie geen negatieve of dringende te veranderen aspecten naar voren gekomen.

De evaluatie laat duidelijk zien dat zowel aan de kant van de aanbieders van informatie als aan de kant van de gebruikers van informatie eerder twee andere zaken een rol spelen:

- = de veranderingen in functionaliteiten en gebruiks-routines van informatie
- = de onzekerheid hoe die routines tot stand komen in een decentraal beleidsproces en de onzekerheid hoe die routines er dan uit komen te zien.

Het expert-advies laat zien, dat een nieuw in te richten webomgeving een grote bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van een gedecentraliseerd gebiedsgericht beleidsproces. Deze moet zich dan wel richten op de taken en behoeften van gebruikers, en het beschikbaar stellen van informatie daaraan dienend maken. Het ontwerp moet zich baseren op een goede analyse van de behoeften van gebruikers, en inspirerende inzet van nieuwe mogelijkheden. Aansturing van de site moet in goede harmonie verlopen. Het op die manier ondersteunen van gebiedsgericht beleid is innovatief, noodzakelijk en inspirerend.

Het kiezen tussen verbeteren van de huidige site of het geheel opnieuw ontwerpen van een site is geen zwart/ wit situatie. Hoe de achterliggende informatiestructuur ook ontworpen is, uiteindelijk gaat het om een scherm met kleurtjes, teksten, plaatsjes en links. Veel van de huidige opmaak en informatie is ook in een totaal nieuw ontworpen werkomgeving goed bruikbaar of aan te passen. Vandaar ook het tussentijdse advies aan de redactie-ondersteuning door te gaan met het huidige beheer van de site omgeving.

In feite wijst de uitkomst van deze evaluatie sterk in de richting van de uitkomsten van het rapport 'Klikt het' waarin een ideaal typische informatieomgeving wordt beschreven. Een dergelijk model zou, ook gezien de uitkomsten van deze evaluatie

best wel een datgene kunnen zijn, waaraan de decentrale en centrale betrokkenen hun elektronische werkomgeving op kunnen laten vormgeven.

Samengevat zijn de volgende aanbevelingen:

- Het is essentieel een keuze voor een nieuwe start te maken.
- Het niet mogelijk om dit niet te doen.

De nieuwe werkwijze vergt een nieuwe informatie omgeving. Indien die er niet komt en enkel de huidige sites worden beheerd, zal steeds minder traffic plaatsvinden, dan nu als gebeurt. De sites vervullen dan snel geen rol van betekenis meer en sterven af.

- Besluit een hard minimum pakket
- Maak een heel globale uitwerking van de voorgestelde webomgeving.
- Flirt met dat idee

Een decentraal proces vergt een flexibel groeimodel, waarin niet alles al op voorhand is vastgelegd. Dat geldt niet voor alle procesonderwerpen. Nadrukkelijk niet voor de keuze van de initiatief rol en de werkaanpak via een gedeelde verantwoordelijkheid. Een onderscheid tussen de opstart van het proces om de werkomgeving te maken en de inhoudelijk/facilitaire uitwerking tot een functionele en operationele omgeving moeten gescheiden worden. Met de inhoud en vormgeving kan worden gespeeld, met het besluit tot ontwikkeling niet.

- Workshops met stakeholders (Groeneveld)
- Maak een PVE
- Start klein, maar wel met alle componenten

Laat ook daadwerkelijk zien dat het ernst is met die gedeelde verantwoordelijkheid en het feit dat alle deelnemers zelf ook een rol hebben in de tot stand koming van het geheel. Haal de toekijkers van de tribune door ze in het spel te betrekken. Dat doen ze zeker nu niet van zelf, nu alle verantwoordelijkheden en nieuwe taken nog moeten uitkristalliseren. Bestuursmatige aansturing is essentieel.

Wanneer de bouw van de werkomgeving start is het belangrijk te werken met bestaande softwaremodules en te focussen op de gebruikers-wensen om stap voor stap de complexiteit van de web omgeving op te voeren.

Bijlage 1 Deelnemers aan de evaluatie

Betrokken experts

Bert Mulder, lector informatie, technologie en samenleving, Haagse Hogeschool

Dick Rijken, lector Informatie, technologie en samenleving, Haagse Hogeschool

Geïnterviewden voor dit onderzoek:

Tineke van Nimwegen-van Wieringen, LNV-DP, Den Haag

Tony Balnikker, VROM, Den Haag

Hilbert Hakman, Provincie Friesland, Leeuwarden

Kim Koreman de Groot, Stichting Recreatie, Den Haag

Paul Kersten, Alterra, Wageningen

Studentenpanel beoordeling huidige site

Karen van de Berg

Ilonka van Gansen

Nihal Tura

Margriet Verbeek

Interviews provincies

Relevante passages uit de interviews met Provinciale medewerkers voor het Gebiedsgericht beleid (overgenomen uit de rapportage 'Klikt het')

Groningen

Gesprek met provincie Groningen, 14 december 2004

Aanwezig: Sonja van der Graaf, Afdeling Landelijk Gebied en Fenneke van der Schuur, Afdeling Landinrichting en Water. Wim Nieuwenhuizen en Arjan Koomen (Alterra).

- Maken weinig gebruik van digitale diensten. Bellen het liefste op. Levert de meest recente informatie.
- Informatie op de site is vaak achterhaald.
- Wel behoefte aan ontsluiting van contactpersonen waar je moet zijn voor informatie. Wie doet wat bij LNV? Maar ook contactpersonen bij andere Nationale Landschappen.
- Procesbegeleiding
- Monitoring van de kwaliteiten (men is bezig met het nadenken over / opzetten van een systeem voor monitoring)
- Inzicht in instrumenten en financiering

Friesland

Hilbert Hakman – SGB-coördinator

December 2004

Remco Kranendonk

Er is nauwelijks vraag naar beleidskennis in het gebied, omdat het programmakader leidend is. Bij het opstellen ervan is rekening gehouden met beleidskaders.

De aard van projecten en het innovatieve gehalte en de omvang van de projecten is vaak niet zo dat er extra kennis nodig is om het project mogelijk te maken. De financiële puzzel is vaak groter dan de inhoudelijke.

Hakman staat positief tegenover de ontwikkeling van een digitaal kennisloket. Hij vindt dat de weg verkend dient te worden, maar niet zonder de betrokkenheid van formele kanalen als het IPO. Hij heeft W. Epken van het IPO benaderd voor betrokkenheid bij dit project.

Verder is Hakman van mening dat er niet twee systemen (ggb en Nationale Landschappen) naast elkaar moeten worden ontwikkeld, omdat beide onder de ILG regeling zullen vallen. ILG zal leidend moeten zijn.

Kennispil: Hakman heeft weer behoefte aan uitwisseling a la Groeneveld, maar ook aan informatie uit de andere gebieden bijvoorbeeld op een gemeenschappelijke website. Het gaat dan om 'events': hij wil graag weten welke activiteiten er worden georganiseerd, uiteenlopend van open dagen tot symposia. Dit kan worden ondersteund met een gemeenschappelijke agenda, nieuwsbrieven ggb en bijeenkomsten.

Kennisvitriene: Kennis en mensen binnen WUR en RIVM zijn nagenoeg onbekend bij Hakman. Belang van zoekmachine is groot. Trefwoorden wat betreft Hakman moeten overeenkomen met de nieuwe thema's van ILG: hoofddoel water, hoofddoel recreatie etc.

Drenthe

Gesprek met provincie Drenthe, 31 mei 2005

Aanwezig: Alfred Stokman (communicatie) Henk van der Horst (Gebiedsgericht beleid), Remco Kranendonk, Paul Kersten

- ◆ Onderwerpen als Kennismanagement, zelflerende omgevingen en dergelijke leven niet bij de provincie. Communicatie richt zich op het voorlichten en met verzorgen van pers-communicatie.
- ◆ Er is wel behoefte aan het ontsluiten van gegevens voor de Drentse burger. Een actie E-Government beleid is er nog niet. Bart Raaymakers gaat over de nieuwe media en die is actief om zaken op het internet te zetten. Maar het hangt wel sterk af van de mensen die er mee bezig zijn.
- ◆ Er wordt ook aan kennis-surfen gedaan (wel beperkt). Het grote probleem is, dat weliswaar door allerlei informatie te bekijken inspiratie wordt opgedaan. Maar dat het onduidelijk is wat er vervolgens in de eigen werkomgeving mee gedaan kan worden. Wat is die informatie dan waard, als het niet toe te passen is in de eigen beleidsaanpak. Daar zou wellicht een gezamenlijk project inzitten, om de slag te maken van informatie naar de daadwerkelijke operationele toepassing ervan.
- ◆ Databronnen die gebruikt worden zijn De Boerderij. Er is geen CD_Rom gemaakt ook zijn er geen voorbeelden bekend van inspirerende CDs.

- ◆ Voor de monitoring is informatie noodzakelijk, die er nu niet altijd is. De mate van gedetailleerdheid en concreetheid over de prestatie-indicatoren in een onderwerp voor kennisuitwisseling. Dit is een onderwerp voor het kennisportaal.

Overijssel

Gesprek met provincie Overijssel, 15 december 2004

Aanwezig: Jos Wegman, Gerard van Weerd, Bert de Graaf, Remco Kranendonk, Arjan Koomen

- Netwerkinformatie; bij wie moet je zijn met welke vragen. Bij LNV, maar ook in andere Nationale Landschappen (leren van elkaar).
- Waar is welke kennis te vinden? Geen overzicht van wat er allemaal beschikbaar is bij bijvoorbeeld instituten en adviesbureaus.
- Men heeft behoefte aan ondersteuning op diverse terreinen. Kan LNV hier een bijdrage aan leveren door experts beschikbaar te stellen die advies kunnen geven?
- Er wordt voor Noordoost-Twente nagedacht over een systeem voor monitoring van de landschappelijke kwaliteiten. Er is een zorgplan voor Noordoost-Twente waar landschapselementen worden onderhouden. Wat er precies gebeurt wordt niet bijgehouden. Behoeft aan een monitor waarmee men kan laten zien wat er precies is gebeurd met middelen.
- Inhoudelijk gezien heeft men vanuit de Nationale Landschappen behoefte aan een toevoeging van sociaal-economische kennis [leefbaarheid – participatie/soc-ec schets] aan de gebiedskennis die al bekend is vanuit eerdere gebiedscategorieën.
- Zeer geïnteresseerd in hoe er met innovatieve instrumenten een beter beeld kan worden verkregen van de meerwaarde van een Nationaal Landschap. Hierbij moeten economie en landschap gekoppeld worden (Groene Diensten).
- Behoeft aan uitwisseling van plannen en inzage in voorbeeldplannen
- Hulp bij ontsluiting van bestanden (basisinformatie, ruimtelijke gegevens), verknoping van kennis over verschillende functies (landschap/natuur met sociaal-economisch)
- kennis over nieuwe ontwikkeling, zoals landbouw en zorg, groene diensten.
- Kennis waarmee scenario's kunnen worden gemaakt, eindplaatjes, in beeld brengen van perspectieven, inkomenseffecten.
- Monitoringgegevens richting uitvoering van het gebiedsgerichte beleid
- Ondersteuning bij ICT en e-government (benutten bij het vergroten van draagvlak, burgerparticipatie).
- Behoeft aan werkafspraken met kenniscentra, bijv Alterra Overzicht van beschikbare kennis, nieuwe onderzoeksrapporten etc heeft de provincie niet

Flevoland

gespreksverslag Anneke Schafer en Martine de Vaan – Provincie Flevoland

14 april 2005

Paul Kersten en Remco Kranendonk

Er vindt nauwelijks uitwisseling plaats. Wel zijn het soms dezelfde mensen, maar activiteiten zijn niet gericht op leren, eerder op inhoudelijke ideeën. De provincie is wel geïnteresseerd in kennismanagement, er zijn ideeën geweest voor het opzetten

van een kennisplaza. Men verwijst nog naar een kennissysteem voor ggb van het RIVM (duivenbode – nazoeken/Yvonne vd Laan). De belangrijkste uitdaging op het gebied van KM is de uitwisseling van ervaringen tussen betrokkenen en gebieden: ‘hoe ga jij daar mee om?’ Het gaat met name om sturingsvragen.

Handige functies voor het kennisloket: nieuws, foto's van betrokkenen (geb coördinatoren), weblog, teller.

Behoeftes aan:

- subsidieregelingen
- nieuwe processen en procedures (ILG)
- thema economie, agrofood
- sociaal-economische aspecten
- uitwisseling met andere gebieden
- inzicht in projecten van andere gebieden (landbouw-milieu)

Gelderland

Gesprek met provincie Limburg, 15 december 2004

Aanwezig: Marianne van der Veen, Marianne Firet, P.Smit, Remco Kranendonk, Arjan Koomen

Algemene vragen (richting LNV)

- Operationeel kader: waarom lukt het niet het beleid in het landschap volledig tot zijn recht te laten komen? Operationaliseren van strategische kernkwaliteiten.
- Er is op bestuurlijk/politiek niveau (met name gemeenten) te weinig draagvlak voor landschap. Wat kunnen we hieraan doen?
- Wanneer is iets staatssteun (regeling/subsidie)? Kan LNV hier heldere randvoorwaarden voor geven?
- Hoe organiseer je PPS?
- Werken volgens het principe van denken en doen. Goede initiatieven direct omzetten in projecten (vanaf 2005)?
- Waarom is veenweide wel een probleemgebied voor de landbouw en waarom de kleinschalige zandgebieden niet?
- Houdt regelingen simpel en toegankelijk.
- Wat wil LNV precies met kernkwaliteiten.

Kennisbehoefte (Kennissysteem)

- Monitoring van landschapskwaliteit. Wat is er beschikbaar en bekend? Wat is er mogelijk en wat kost het?
- Wat is er mogelijk op het gebied van innovatieve instrumenten en regelingen?
- Informatie over wie doet wat en waar (netwerk).
- Naast kennis via website ook graag de mogelijkheid voor het inhuren van externe expertise voor advies.
- Uitwisseling is er al, maar er is behoefte aan organisatiestructuur: netwerk, contacten (deskundigen) en ideeën
- Op nieuwe thema's, bijvoorbeeld groenblauwe diensten is behoefte aan kennis over financieringsvormen, sturingsvormen en organisatievormen

- Behoefte aan uitwisseling van kennis met andere NL; ook intern in de provincie: signaleren van gemeenschappelijke knelpunten.
- Behoefte aan monitorsysteem
- Faciliterende rol Rijk: bijdragen aan het bevorderen van deskundigheid van gemeenten en opzetten van ontwerpateliers (leren, innoveren)
- Gelderland ziet een kennissysteem wel zitten (website is nuttig)
- Rol van communicatie is belangrijk bij nieuwe gebiedscategorieën en bij gebiedsprocessen in het algemeen

Gelderland: RIN Achterhoek

Gesprek met provincie Gelderland, 15 december 2004

Aanwezig: Jurjen Moorman, Remco Kranendonk

Initiatieven kennisontsluiting PAL:

www.NIEUWPLATTELAND.NL

Deze site is bedoeld als koepel voor regionale sites over plattelandsvernieuwing. Dat houdt in dat deelnemende organisaties een eigen site onderhouden en daarmee vernieuwingsprocessen in hun eigen regio ondersteunen. Via deze site (www.NieuwPlatteland.nl) kunt u de deelnemende, regionale sites (voolopig alleen Gelderse Vallei en Achterhoek) snel en gemakkelijk vinden. Het project internetsite voor plattelandsvernieuwing in de regio is een initiatief van:

- Stichting Servicecentrum Plattelandsontwikkeling Achterhoek en Liemers (S.P.A.)
- Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGV)
- Gewestelijke Land- en Tuinbouworganisatie (GLTO)
- Westelijke Land- en Tuinbouworganisatie (WLTO).

Functionies

Om de gebruikers een internetsite te bieden met meerwaarde is gekozen voor de volgende functionies:

- presentatie van de eigen organisatie,
- informatie over andere organisaties,
- informatie over projecten, initiatieven en ideeën,
- loketfunctie: vraag-antwoord,
- discussieplatform,
- kennismanagement,
- nieuwsberichten en agenda,
- links,
- wegwijzer en zoekmachine.

De sites richten zich niet op gebruikers van het platteland (toeristen, bewoners als consumenten) en evenmin op de zogenoemde intermediairs (bijv. procesbegeleiders). Voor gebruikers worden via links doorgestuurd naar relevante sites (bijv. ANWB, ABT). Intermediairs worden attent gemaakt op interessante sites op (inter)nationaal niveau.

Verder heeft men een werk-leer-overeenkomst met Larenstein, gericht op kennistransfer en kennistransitie

- PAL heeft een relatiebeheersysteem, een databestand met 3000 adressen. Gericht op het verbinden en verknopen van mensen.
- E-provincies is bekend en de prov Gelderland is redelijk actief met
- WUR-CIS is bezig met theoretisch model (doorstroming en circulatie van kennis) 8 good practices.

Kennisnetwerk: faciliteiten en functionaliteiten uitwisselen

Noord-Holland

Maandag 13 juni 2005 te Haarlem.

Gesprek Geert Meeuwissen en Ben Schoon. Marcel Pleijte (Alterra)

Geert Meeuwissen: als je mij vraagt hoe vaak ik kijk naar de site van www.gebiedsgerichtbeleid.nl dan denk ik dat van de honderd mensen hier, misschien twintig mensen die site kennen. Misschien niet eens.

Dit hangt niet alleen af van hoe up to date die sites worden gehouden, het zit ook niet in het systeem van onze mensen om daar informatie te zoeken.

Geert Meeuwissen: Het maken van een portal is geen probleem, maar om het boeiend en actueel te houden. Wij geven een e-mail nieuwsbrief uit. Daar lopen wij vaak ook vertraging op, omdat mensen weer zaken hebben die acuter aandacht nodig hebben. Ik moet inhoudelijk altijd wel weer een aantal zinnen toevoegen om het weer actueel te krijgen. Als wij veel in een kennisportaal zouden willen investeren, moeten wij daar een heel goed verhaal bij hebben. Als je een kennisportaal introduceer zou ik het wel aan een beleids categorie ophangen, bijvoorbeeld nationale landschappen of reconstructie. Je moet categorieën zoeken die complex zijn waar heel veel gebeurt. Ook ILG leent zich hiervoor. Kortom een kennisportaal kan best heel nuttig zijn, maar hoe kom je bij je mensen waarvoor het bedoeld is: de gebruikers binnen de provincie? Dat vergt dat je voortdurend blijft rondstrooien dat het er is. De cultuur is er niet om on-line met elkaar te overleggen. Het gaat veel sneller even bilateraal naar elkaar toe.

De meeste organisaties kennen elkaar al tamelijk goed omdat zij elkaar regelmatig tegenkomen. Dan zijn er al veel meer persoonlijke contacten. Dan ligt het veel meer voor de hand om elkaar te benaderen. Intern is er weinig zicht op welke kennis beschikbaar is. Daarom hebben wij al jaren geprobeerd om systematisch kennismanagement op de agenda te zetten. Met de reorganisatie was dit niet langer haalbaar. Zelf na de reorganisatie verwacht ik dat er weinig kennismanagement zal worden bedreven. Niet als het gaat om intern kennismanagement, maar laat staan als het gaat om kennis van buitenaf waar wij ons makkelijk door zouden kunnen laten voeren of van collega-provincies die eigenlijk altijd met dezelfde problemen in dezelfde periode zitten, is er vrijwel geen uitwisseling van kennis.

Zuid-Holland

Verslag interview KIC Recreatie met de heer Pieter Jan Bus, provincie Zuid-Holland
Den Haag, maandag 20 juni 2005
Milieu, Natuur en Water, afdeling Groen
Functie: programma coördinator landelijk gebied

Het gebiedsgericht beleid moet zijn vorm gaan krijgen in het kader van het ILG. Daarover is op dit moment nog niet alles tot in detail bekend hoe het zal gaan lopen. De provincie is in het proces en de sturing van het gebiedsgericht beleid nog zoekende. Er zijn momenteel wel contacten met kennisinstututen. Er is behoefte aan monitoring, daarover is nu een discussie gaande met kennisinstututen. Bijvoorbeeld over de gewenste natuurdoeltypen, wat is het gat tussen de huidige en de gewenste doeltypen?

Bij kennisbehoefte is er vooral behoefte aan kennis over de uitvoering, en niet zozeer over het proces en de aansturing. Veelgestelde vragen gaan over de werking van ILG, POP2 en Leader gelden, over bij wie moet men zijn voor het indienen van een subsidie aanvraag. Er is geen behoefte aan een kennisspil of kennisvitrine.

Er staat nu veel informatie op de website van de provincie. Dit komt de overzichtelijkheid van de aangeboden informatie niet ten goede. Daarnaast is het soms moeilijk te achterhalen of het om actuele gegevens gaat, of dat de informatie verouderd is. Sommige informatie wordt dagelijks ververs, andere wordt niet aangepast.

Utrecht

Jeroen GrootHuisink - SGB-coördinator
Remco Kranendonk - 30-05-2005
Sector Landelijk gebied - uitvoering
Coördinator projecten en subsidies Oostelijke deel

Ik vraag me af hoeveel een spil gebruikt wordt. Mijn ervaring is dat van dit soort algemene sites, ggb is vrij statisch, de forumfunctie nauwelijks wordt gebruikt. ILG: op dit moment is het bestuurlijk gericht op uitvoeren, in het veld moet iets gebeuren. Op termijn wellicht noodzakelijk meer richten op kennisontwikkeling en onderzoeksprogrammering. Ik kom nooit op de website van de WUR Ontsluiting gebieden op internet. Er is een internetcoördinator die zorgt dat de sites worden bijgewerkt. Geeft signalen. Dan leveren de projectleiders en programmaleiders van de diverse projecten de teksten weer aan. Gebruik van sites. Onze eigen sites moeten nog wel groeien, die van de gebieden worden aardig gebruikt. Meer actuele zaken en verslagen etc. op onze site komt deze info niet, meer info over de gebieden, regelingen en coördinatoren. Verder wat links (bijv ggb). We zijn ook gelinkt vanuit ggb naar onze eigen site, als een van de twee provincies.

Ik kom zelf nooit op ggb.nl in gebieden wordt er meer gebruik van gemaakt, bijvoorbeeld nu er info over ILG staat. Het duurt te lang voordat de site ge-updated wordt. Duurt altijd drie maanden.

Zeeland

Verslag interview met de heer Abrahamse, provincie Zeeland,
Middelburg, woensdag 20 april 2005

Directie Ruimte, Milieu en Water, afdeling Landelijk Gebied en Water

Functie: SGB-coördinator provincie Zeeland

Martin Busser - KICRecreatie

Op de website van de provincie is weinig informatie opgenomen over Gebiedsgericht Beleid. De 4 gebieden worden niet vermeld, en er is ook geen link met de enige site die er is van één van de gebieden. De site is met name bedoeld voor communicatie doeleinden, om voor draagvlak te zorgen onder de bevolking. Bij het vastleggen van gegevens voor een landelijke databank is de mate van detaillering belangrijk. Zo worden de Zeeuwse fietspaden niet van belang geacht om in een landelijke databank te stoppen. Een kennisspel zal meer gaan over algemene zaken, terwijl voor een gebiedsplan juist concrete gedetailleerde gegevens nodig zijn.

Voor het ontwikkelingsplan waar de provincie momenteel mee bezig is, wordt gebruik gemaakt van een forum-achtig instrument op de website. Op een afgeschermd plek worden bijvoorbeeld documenten uitgewisseld onder een selecte groep medewerkers. Dit is wellicht ook geschikt ter ondersteuning van de planvorming bij SGB. Een (afgeschermd) werksite waar uitwisseling van informatie plaats vindt.

Brabant

Gesprek met provincie Brabant, 31 mei 2005, 2004

Ko ter Hofstede, Remco Kranendonk, Paul Kersten

- ◆ In de 9 gebieden in Brabant heeft men alle energie gezet op het plantraject en de vaststelling van de gebiedsplanning voor de reconstructie. Er is vanuit de provincie veel energie gezet om het regionale planproces enigszins dezelfde methodieken te laten gebruiken., zodat een optellen Brabant breed kon plaatsvinden. De methodologische onderbouwing van de planvorming is pas erg laat (enigszins) op gang gekomen. Eerst waren alle bemensing en procedures al geregeld, voordat de inhoudelijke methodiek uitgewerkt werd.
- ◆ Ook is nu ingezet op een monitor systeem. Er is een MIR gemaakt, Management Informatie Revitalisering, waarin op doelen kan worden gemonitord.
- ◆ Interessant tov het kennisportaal is de mogelijkheid methodes te mixen. Kan met MIR ook als een opensource op internet aangeboden worden?
- ◆ Er is een (sluimerend?) project over E-Government in Brabant nadere info volgt.

De gebieden zijn nu vooral bezig met de reconstructie en projectidee voor de uitwerking zijn vaak nog erg pril. Daarin zou een kennisportaal om kennis uit te wisselen kunnen passen als een experiment. Nieuwe thema's zitten in de plannen, inclusief discussies over de uitvoering. De provincie zal wel gaan werken met programma's management, voorbereidingen en uitvoering. Er is behoefte aan uniforme procedures en kennisoverdracht. Kennis volgt de organisatiestructuur en KM is uitvoeringsondersteunend.

Limburg

Interviewverslag Anita Markx – provincie Limburg
Paul Kersten en Remco Kranendonk

Er is geen verbinding tussen e-provincies en het gebiedsgerichte beleid. Vanuit de contactpersoon van e-provincies zou men graag de verbinding maken. De provincie faciliteert de gebieden, door zoveel mogelijk de 1-loketgedachte toe te passen.

Met de landelijk site www.ggb.nl doet men niet zoveel. De informatie is erg statisch; er zijn geen ontwikkelingen.

Interessant voor de gebieden zou zijn een koppeling met een site waarop een opsomming van subsidiemogelijkheden staan. De provincie ondersteunt de regionale, gebiedgerichte processen onder meer met het managementinformatie systeem PIBL (project informatie bestand landelijke leefomgeving), waarbinnen het gebied kan inzien in welke fase het project zich bevindt in de provinciale ambtelijke molen plet voor het combineren van sites: ggb, ilg en Nat landschap.

En: het gaat vooral om de discussiesites (het bieden van specialistische kennis en het betekenis geven aan proces en procedures).

Thema's die nu interessant zijn gaan vooral over rollen, procedures, subsidies etc. Vandaar dat de spil relevant is met name voor medewerkers van Rijk en provincie.

Voor de mensen in de gebieden is meer behoefte aan specifieke inhoudelijke kennis. Daarin voldoen voor een groot deel nu de provinciale specialisten. Databases, kennisvitrine kan relevant zijn voor deze doelgroepen.

Project Kennisloket gebiedsgericht beleid

Gesprek met provincie Limburg, 16 december 2004

Aanwezig: Herman van Steenwijk, Hans de Jongh, Arjan Koomen

Kennisbehoefte (Kennissysteem)

- Wat is er mogelijk op het gebied van innovatieve instrumenten en regelingen zoals de verhandelbare ontwikkelingsrechten (rood voor groen) voor agrarische erven, het mee laten betalen van bezoekers (visitor pay back)?
- Wat zijn de gevolgen van het afschaffen van de Wet Openlucht Recreatie (WOR) voor Nationale Landschappen? Mogelijke effecten op Groene Diensten?
- Informatie over recreatie en toerisme.
- Behoefte aan een kader voor de landschappelijke kernkwaliteiten; wetenschappelijke onderbouwing van de ambities.

Website als kennissysteem ziet men niet zitten. Lopen altijd achter de feiten aan. Wel kan men zich goed voorstellen dat uitwisseling van kennis en tips voor andere NL handig kan zijn

Verslag reactie redactievergadering

Redactievergadering Gebiedsgerichtbeleid.nl 10 November 2005

De volgende overwegingen zijn na de presentatie door Paul Kersten uitgesproken.

Jolanda Postema:

- ⇒ De presentatie roept de vraag op of we dit nu zo gaan willen naar de toekomst.
- ⇒ Als dat het geval is, dan zullen er zeker meer mensen bij moeten las het ILG coördinatieteam en het implementatieteam.
- ⇒ Het is duidelijk, dat we dat niet zelf moeten gaan doen, maar dat we iemand nodig hebben, die het implementatieproces gaat begeleiden.
- ⇒ De presentatie werk zeker inspiratie op om de voorgestelde weg in te slaan. Maar het zal ook moeilijk zijn om mensen hier in gezamenlijkheid aan te laten werken. Voor de gebruikers zal het duidelijk moeten zijn, dat de nieuwe werkomgeving noodzakelijk is om het dagelijkse werk uit te voeren. Anders is de deelname twijfelachtig.
- ⇒ Van belang is nu even te bezinnen voordat we eraan beginnen. Vervolgactiviteiten moeten in een werkproces opgenomen worden.
- ⇒ 15 februari ligt er een Rijksbod voor ILG

Ada van Schijndel:

- ⇒ De presentatie maakt duidelijk, dat bij de invoering erg veel komt kijken. Het vergt discipline en veel inzet.
- ⇒ Nu is het vaak moeizaam om met de provincies samen te werken en dan is het de vraag of het wel een succes kan worden.
- ⇒ Het idee is goed, de gebruikers moeten het wel willen.

Gerard Hof:

- ⇒ In de presentatie zit heel veel energie.
- ⇒ Het kennisdelen is niet aan de orde gesteld.
- ⇒ Duidelijk is, dat in de besluitvorming een Groeneveldberaad een belangrijke plaats moet in nemen.
- ⇒ Aan de huidige mailfunctie is te zien, dat dit soort elektronische communicatie heel directe en effectief kan zijn. Het is een persoonlijke manier van werken. De beoogde site kan zoiets ook ontwikkelen.
- ⇒ De opvattingen voor de nieuwe site zullen zich moeten bewijzen. Het is aan iedereen gericht in een open netwerk.
- ⇒ Er zijn verschillende software pakketten om dit te ondersteunen. Er moet een facilitair bedrijf mee aan de gang om een goede keuze en een goede implementatie te realiseren.
- ⇒ Is van mening dat dit zo wel moet gaan gebeuren, maar dat er ook op gerekend moet worden, dat de feitelijke implementatie wel heel langzaam kan gaan en jaren zal vergen.
- ⇒ Van belang is een apart clubje te formeren, dat vrijgesteld is om hiermee aan de gang te gaan, de programmatuur uit te werken en in te vullen, het design te maken en de implementatie te realiseren.
- ⇒ Gerard is voor het opzetten van een nieuwe werkomgeving als in de presentatie is voorgesteld.

Bea van Goolen:

- ⇒ Zo gaan werken is onontkoombaar.
- ⇒ Belangrijk is na te gaan welke timing gehaald kan worden.
- ⇒ Voorkom de Wet van de Remmende voorsprong.
- ⇒ Er zijn enorme technische ontwikkelingen op dit vlak, heel belangrijk is daarin mee te gaan.
- ⇒ Verwachtte van het onderzoek een antwoord op de vraag: wat is de rol van de site in het huidige beleid. Antwoord: die van bibliotheek, de ter beschikking stellings functie.
- ⇒ Wanneer de site volgens de presentatie wordt opengelegd zullen heel andere mensen ervan gebruik gaan maken. Mensen in de gebieden zelf.
- ⇒ Dat vergt een cultuuromslag, die nodig is en die er gewoon ook gaat komen. Op kleine schaal gebeurt dat al.
- ⇒ Mensen willen contact met mensen, die hetzelfde werk doen, zeker in het gebiedsgericht werk.

Kim Korenman:

- ⇒ Eens met de vorige sprekers.
- ⇒ Nog als toevoeging: de nieuwe opzet wordt heel afhankelijk van de inzet van provinciale en gebieds mensen. Die lopen nu nog niet zo hard. Nu zitten in het overleg 4 provincies, blijft dat zo. In hoeverre zijn provincies bereid om zo te gaan werken.

Tineke van Nimwegen:

- ⇒ Nu eerst gaan doordenken wat in de presentatie aangekaart wordt.
- ⇒ Voorzichtig geïnspireerd door het perspectief op de nieuwe werkomgevings-benadering.
- ⇒ Gemist wordt in de presentatie de vraag wat de huidige site bijdraagt aan de beleidsvorming en welke doelgroepen er gebruik van maken.

Afgesproken zijn de volgende punten:

- Binnen 3 weken verschijnen de basisstukken in een korte rapportage.
- Er zullen aanvullende gegevens verschijnen, die de presentatie onderbouwen.
- We beginnen met een gezamenlijke presentatie naar het MT DPLNV Atty Bruins.
- Begin december hebben Jolanda en Tineke een gezamenlijk overleg hoe dan verder te gaan.
- Besluit is ook: nu verder gaan met het onderhoud aan gebedsgerichtbeleid.nl door KIC want eea kan in de nieuwe werkomgeving opgehangen worden.

Bijlage 2 Sheetpresentatie